

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра психології розвитку

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психотерапія»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Спеціалізація

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні
кафедри психології розвитку
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Психотерапія»
Викладач	Паркулаб Оксана Григорівна
Контактний телефон викладача	+380342596136
E-mail викладача	oksana.parkulab@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є концептуальні засади та методологічні принципи психотерапії, сучасні підходи до психотерапевтичної практики. Дисципліна доповнює, розширює та поглиблює фахові знання студентів про прикладні аспекти психологічної науки та її місце в системі збереження, відновлення й підтримки психічного здоров'я людини. Дисципліна структурована таким чином, щоб забезпечити зв'язок теоретичного й практичного навчального матеріалу, та передбачає ознайомлення студентів з особливостями надання психологічної допомоги терапевтами різних теоретичних напрямів і шкіл, сучасними тенденціями розвитку психотерапії, вироблення базових практичних навичок і умінь, формування морально-етичних принципів і відповідальності, усвідомлення професійної ідентичності та становлення їх фахової компетентності.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета вивчення дисципліни полягає у засвоєнні студентами – майбутніми психологами філософсько-епістемологічних, загально-теоретичних основ і організаційно-методичних засад сучасної психотерапії, принципів надання психотерапевтичної допомоги, прийнятих у відповідному напрямі; набутті належної психотерапевтичної ерудиції та виробленні базових терапевтичних умінь і навичок; формуванні професійної культури і етики психотерапевта.</p> <p>Основні цілі навчальної дисципліни: розкрити вихідні методологічні засади і теоретичні побудови про природу людини, структуру особистості та критерії психічного здоров'я, прийняті відповідним психотерапевтичним напрямом; навчити студентів визначати суть, види, сфери застосування і фактори ефективності психотерапії; створити цілісне уявлення про принципи застосування, процедурні особливості і психотехнічні прийоми кожної з розглянутих систем психотерапії; сфери застосування і межі компетентності відповідної психотерапевтичної традиції.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність:</p> <p>ІК. Здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології та професійної підготовки у процесі навчання, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної царини психотерапії та розуміння професійної діяльності психотерапевта;</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, на основі раціонального планування організувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів у сфері</p>	

психології.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним під час самоаналізу, в процесі інтер- і супервізії;

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних і нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-поняттєвим апаратом психотерапії;

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи людської поведінки, діяльності та вчинків;

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу;

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики;

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання: зміст основних понять і концепцій психосоціального розвитку особистості; зміст (феноменологічні прояви і причини) особистісної проблеми чи психічного розладу у термінах певної психотерапевтичної теорії.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань: теоретико-методологічні засади уявлень про природу людини, структуру особистості і критерії психічного здоров'я, прийняті відповідним психотерапевтичним напрямом; критерії визначення нормальної і патологічної ліній розвитку.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання у процесі надання психотерапевтичної допомоги.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності: порівнювати чужий і власний терапевтичний досвід з урахуванням прийнятих у даній психотерапевтичній парадигмі критеріїв ефективності та норм психічного здоров'я, світоглядної спрямованості терапевтичного мислення і професійної мотивації психотерапевта, рівня обізнаності студентів у галузі вікової, культурно- і гендерно зумовленої психотерапії, сформованості професійних інтересів.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога: добровільності, конфіденційності, розподіленої відповідальності, безоцінного прийняття, емпатії, шанування гідності тощо.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності: застосовувати теоретичні конструкти з метою інтерпретації повсякденної реальності клієнта; послуговуватися релевантними суб'єктивному досвіду клієнта концептуальною моделлю психотерапевтичної допомоги; пристосовувати поняттєво-термінологічний тезаурус навчальної дисципліни для ідентифікації певної психологічної проблеми особистості; підбирати комплекс відповідних психотехнік для її успішного розв'язання.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПР21. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

ПР 22. Здійснювати психологічну інтервенцію з використанням індивідуальних і групових методів роботи.

5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
лекції	24 год.		
практичні заняття	36 год.		
самостійна робота	120 год.		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
П'ятий	053 Психологія	третій	нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість годин		
	лекції	заняття	сам.роб.
Тема 1. Предмет, завдання, історія становлення та нормативна база психотерапії. 1. Історія становлення та сучасний стан розвитку психотерапії. 2. Поняття про психотерапію, її мету та завдання. 3. Зв'язок психотерапії з психокорекцією, психодіагностикою, психологічним консультуванням. 4. Основні психотерапевтичні моделі: медична, психологічна, соціологічна, філософська. 5. Сфери функціонування психотерапії. 6. Основні психотерапевтичні напрями (модальності). 7. Загальні фактори ефективності психотерапевтичної допомоги.	2	2	8
Тема 2. Особистісно-професійне становлення психотерапевта та супервізійна практика 1. Етичні засади та етичні дилеми діяльності психотерапевта. 2. Параметри оцінювання професіоналізму психотерапевта. 3. Модель ефективного психотерапевта. 4. Індивідуальний стиль терапії. 5. Порівняльна характеристика кваліфікованого і некваліфікованого терапевта. 6. Феномен професійного вигорання. 7. Фахова підготовка психотерапевтів . 8. Професійні труднощі та особливості супервізійної практики психолога.	2	2	8
Тема 3. Терапевтичний контакт 1. Визначення і риси терапевтичного контакту. 2. Чинники ефективної діалогічної взаємодії психотерапевта з клієнтом. 3. Навички підтримки терапевтичного контакту (вербальне і невербальне спілкування). Техніка дзеркального відображення невербальної поведінки. 4. Перенесення і контрперенесення в терапії. 5. Специфіка психотерапевтичних стосунків у ситуаціях надання психологічної допомоги клієнтам, що пережили психічну травму.	2	2	8

<p>Тема 4. Особливості структурування процесу психотерапії. Універсальні техніки та процедури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Первинне інтерв'ю як психодіагностичний та психотерапевтичний метод 2. Розробка плану першого інтерв'ю (терапевтичної бесіди). 3. Інтерпретація етичних питань у структурі першого інтерв'ю. 4. П'ятикрокова модель інтерв'ю в структурі терапевтичного процесу. 5. Еклектична модель терапевтичного процесу. 6. Комунікативні техніки терапевтичного процесу та професійний етикет. 7. Універсальні психотерапевтичні процедури. 8. Робота з метафорою. Аналіз сновидінь. 	2	4	12
<p>Тема 5. Динамічна психотерапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура особистості і проблема внутрішньо-особистісної гармонії у психоаналізі. 2. Види тривоги. Механізми психологічного захисту. 3. Основні стадії психоаналізу. 4. Психоаналітичні процедури. 5. Техніки психоаналізу (вільне асоціювання, перенесення, опір, інтерпретація). 6. Підхід З. Фрейда до інтерпретації сновидінь. 	2	4	12
<p>Тема 6. Аналітична психологія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняльний аналіз стрижневих понять аналітичної психології К. Юнга та психоаналізу З. Фрейда. 2. Генезис неврозу та спосіб виникнення комплексу. 3. Механізм психотерапевтичної роботи. 4. Етапи терапевтичного процесу. 5. Техніки аналітичної психології: <ol style="list-style-type: none"> а) аналіз серії сновидінь; б) активна уява; в) метод ампліфікації. 6. Невербальні техніки аналітичної психології. Юнгівська піскова терапія. 	2	4	12
<p>Тема 7. Індивідуальна психологія А.Адлера</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Погляди А. Адлера на генезис неврозу. 2. Види перешкод на шляху до досконалості. 3. Умови виникнення “комплексу неповноцінності”. Компенсація. 4. Концепція сімейної ієрархії. 5. Характеристика “життєвого стилю”. 6. Мета індивідуальної психології. 7. Терапевтичний контакт. 8. Техніки індивідуальної психології. 	2	4	12
<p>Тема 8. Поведінкова терапія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорія оперантного біхевіоризму. 2. Типи та мета поведінкової терапії. 3. Метод систематичної десенсибілізації. 4. Техніка “репетиції поведінки”. 5. Процедури релаксації 6. Когнітивна та поведінкова психотерапії для клієнтів з ПТСР 	2	4	12

Тема 9. Когнітивно-біхевіористичний психотерапевтичний підхід 1. Раціонально-емоційне поведінкова терапія (РЕТ): 1) Основні положення. 2) АВС (АПН)-теорія особистості. 3) Мета і завдання РЕТ. 4) Терапевтичний контакт. 5) Техніки. 2. Когнітивна терапія: 1) Основні положення. 2) Мета і завдання когнітивної терапії. 3) Терапевтичний контакт 4) Методи, техніки, вправи.	2	4	12
Тема 10. Гештальт-терапія 1. Основні положення: гештальт, холізм, гомеостаз, границя контакту, самість, емоції. 2. Механізми розвитку неврозу: інтроєкція, проєкція, злиття, ретрофлексія. 3. Рівні розвитку неврозу. 4. Мета гештальт-терапії. 5. Терапевтичний контакт. 6. Практика гештальт-терапії техніки і методи.	2	2	8
Тема 11. Екзистенційна терапія 1. Основні положення екзистенційної терапії: - форми буття у світі; - види тривоги; - види провини; - поняття трансценденції; - межові екзистенційні тривожності. 2. Екзистенційна модель механізмів захисту. 3. Особливості терапевтичного контакту. 4. Техніки і методи. 5. Логотерапія В.Франкла.	2	2	8
Тема 12. Психотерапія Постмодерну. Наративна психотерапія. 1. Філософія наративної психотерапії. 2. Поняття про наратив. 3. Реконструкція та екстерналізація – ключові техніки наративної психотерапії. 4. Формат практики наративної психотерапії.	2	2	8
Загальна кількість годин	24	36	120
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Проводиться згідно з Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника . Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (максимальна кількість – 100 балів) розраховується як сума оцінок за складання змістових модулів (максимальна кількість – 50 балів) та екзаменаційної оцінки (максимальна кількість – 50 балів). Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у		

	<p>національну шкалу та шкалу ECTS: 1 – 25 - незадовільно (з обов’язковим повторним курсом), 26 – 49 балів – незадовільно (з можливістю повторного складання); 50 – 69 – задовільно, 70 – 89 – добре, 90 – 100 балів – відмінно.</p> <p>Розподіл балів за видами робіт (максимальна кількість - 100 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усна відповідь - максимально можна отримати 12 б. • Тестування - 24 балів за вісім тестів • Контрольна робота (дві) - 6 балів; • Захист рефератів/ презентацій - 4 бали • КСР (план-проспект першої зустрічі з клієнтом) - 4 бали • Написання есе - 3 бали (додаткові бали); <p>— іспит – 50 балів</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Письмові роботи у вигляді тестів. Тести 1-3 охоплюють матеріал тем 1-3. Кількість тестових завдань: по 20 до кожної теми. Тести закритого типу (з варіантами відповідей). Кількість варіантів відповідей: 4. Кількість вірних відповідей: одна. Час виконання: 20 хв. (у системі дистанційного навчання). Тести 4-8 охоплюють матеріал тем 5-12. Кількість тестових завдань: по 20 до кожної теми. Тести закритого типу (з варіантами відповідей). Кількість варіантів відповідей: 4. Кількість вірних відповідей: одна. Час виконання: 20 хв. (в системі дистанційного навчання). Вимоги до підготовки презентації https://kpr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/160/2023/03/pidhotovka-prezentatsii_rekomendatsii_kryterii-otsiniuvanniai.pdf https://kpr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/160/2023/03/prezentatsiia_kryterii-otsiniuvannia-prezentatsii-1.pdf Самостійна робота. Завдання «Перша зустріч з клієнтом» оцінюється в балах (максимально – 4 бали): 4 бали - «відмінно»; 3-«добре»; 2 бали – «задовільно», 1 бал– «незадовільно», 0 балів – робота не зараховується. Бали виставляються за такими параметрами: розуміння основних концептуальних положень, знання етапів, процедур, методів і психотехнік певного напрямку (школи) психотерапії, умов їх ефективності. Логічна структурованість викладу, переконливість аргументації.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>У межах запланованих семінарських занять є обов’язковими п’ять усних відповідей, які оцінюються як «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно в 100-бальній системі. Обов’язковим є написання двох тестових контрольних робіт після практичних занять 4 та 12. Результат оцінюється як «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно» в 100-бальній системі. Активна участь в обговоренні програмового матеріалу, доповнення відповідей інших студентів, використання різних джерел підготовки до семінару, критичний аналіз переваг і обмежень різних терапевтичних напрямів.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здобувач не допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру за змістові модулі сумарно він набрав менше ніж 25 балів. У цьому випадку йому у відомості робиться запис “не допущений” і виставляється набрана кількість балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, здають письмові</p>

	роботи і завершують тестування з навчальної дисципліни не пізніше ніж за два тижні до початку заліково-екзаменаційної сесії. У випадку одержання незадовільної оцінки за проходження тестування з дисципліни, здобувач вважається не допущеним до складання заліково-екзаменаційної сесії. При неявці здобувача у зазначений термін без поважних причин кількість балів з модуля дорівнює "0" (нуль).
Підсумковий контроль	<p>Термін підсумкового семестрового контролю має збігатися з основним графіком навчального процесу на даному курсі. Результати екзамену оцінюються у балах (максимальна кількість – 50) та включаються у підсумкову оцінку з навчальної дисципліни.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену проводиться у формі виконання письмових і тестових екзаменаційних завдань. На екзамен виносяться питання, передбачені цим силабусом, і завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання та застосувати їх для вирішення практичних завдань.</p>
<h3>7. Політика навчальної дисципліни</h3> <p>Пріоритетними напрямками організації освітнього процесу є: формування світогляду майбутніх фахівців (відкрита комунікація, обмін думками тощо), розвиток креативності, створення оптимальних умов для їх самореалізації, інтеграція неформальної психотерапевтичної освіти в формальну, широке застосування інформаційних технологій, впровадження дистанційної форми навчання, діджиталізація освіти та реалізація принципів СТЕМ-освіти.</p> <p>Студентам рекомендується взаємодіяти із викладачем (лектором) упродовж заняття, реагувати на викладений матеріал, формулювати проблемні запитання, виокремлювати незрозумілий контент, надавати зворотній зв'язок.</p> <p>У процесі викладання навчальної дисципліни передбачено використання таких методів навчання, як:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ лекції з використанням мультимедійних презентацій; ✓ бесіди та дискусії з проблемних, неоднозначних та суперечливих питань; ✓ робота в групі – дискусія, рольова гра, колективне обговорення; ✓ складання таблиць і структурно-логічних схем засвоюваного матеріалу; ✓ аналіз кінофільмів, відео, стенограм для унаочнення специфіки психотерапевтичної роботи з клієнтами. <p>Провідна форма навчання – лекція. За характером логіки пізнання впроваджуються аналітичний, індуктивний та дедуктивний методи. За рівнем самостійної розумової діяльності – проблемний виклад та частково – пошуковий та продуктивно-творчий методи. Передбачено проведення лекційних і семінарських (практичних) занять, самостійне вивчення літератури, офіційних документів та інших джерел, підготовка тематичних доповідей, написання есе, рефлексивний аналіз терапевтичних ефектів.</p> <p>Структура семінарського (практичного) заняття містить: оперативне тестування чи письмову роботу, питання для обговорення, практичні завдання, дискусію, підведення підсумків та рекомендовану літературу.</p> <p>Письмові роботи. Виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf, та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».</p> <p>Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-04-</p>	

[kodeksu-chesti-prykarpataskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf](#)

встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно. За дотриманням членами університетської спільноти морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Рекомендовані освітні платформи: Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra.

Індивідуальний графік навчання становить форму організації навчання здобувача вищої освіти, при якій частина дисциплін навчального плану вивчається ним самостійно, у тому числі з використанням технологій і засобів дистанційного навчання. Положення:

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafikom-u-prykarpatському-natsionalnomu-universytetu-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Вестбрук Д., Кеннерлі Г, Кірк Дж. Вступ у когнітивно-поведінкову терапію. Львів, 2014. 420 с. https://i-cbt.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/KPT-TEXT-1_2-PART.pdf
2. Кузьо О. Основи психологічної практики : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 124 с. <http://surl.li/hosrq>
3. Магдисюк Л. І., Федоренко Р.П. Основи психологічного консультування : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20907/1/opsykons.pdf>
4. Москалець В.П. Психологія особистості : навч.посіб. Київ, 2021. 416 с.
5. Основи психотерапії : навч. пос. / М.І. Мушкевич, С.Є. Чагарис. Луцьк / за ред. М.І. Мушкевич, 2017. 420 с.
6. Карпенко Є.В. Методи сучасної психотерапії : навчальний посібник. Дрогобич : Посвіт, 2015. 116с.
7. Крупельницька Людмила Психотерапія у постнекласичній парадигмі : посібник / Крупельницька Людмила Францівна. Київ : ГО «МНГ», 2023. 176 с. : рис., таблиці / Online-видання.
8. Паркулаб О.Г. Терапевтичний діалог як співтворчість консультанта і клієнта. *Габітус*. № 15, 2020. С.187-191.
9. Паркулаб О.Г., Шпет Я.В. Вплив професійної діяльності на особистість психолога: феномен вигорання та його профілактика. *Вісник Львівського університету*. Серія психологічні науки. Вип. 8. Львів, 2021. С.125-132.
10. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 1-3. Київ, 2018. 208 с.
11. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: навч.-метод. посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос та ін. / за ред. З. Г. Кісарчук. Київ, 2015. С.26-100.
12. Психологічна деонтологія: етичні кодекси. Хрестоматія / Уклад. В.О. Климчук. Київ, 2005. 88 с.
13. Kenneth S. Pope, Melba J. T. Vasquez, Nayeli Y. Chavez-Dueñas, Hector Y. Adames. Ethics in Psychotherapy and Counseling A Practical Guide. Wiley, 2021. 463 p. Chapter 8. P.88-95.
14. Introduction to Counselling and Psychotherapy the essential guide / edited by Stephen Palmer. London, 2000. 368 p.
15. Gerald Corey. Case Approach to Counseling and Psychotherapy Cengage Learning, 2008. 341 p.
16. Gerald Corey.Theory and Practice of Counselling and Psychotherapy Cengage Learning, 2013, 552 p.

Nelson-Jones. R. (2018) Theory and Practice of Counselling and Psychotherapy. Sixth Edition. N.Y. : SAGE. 580 p.

Паркулаб Оксана Григорівна,
доцент кафедри психології розвитку